

Šu 2 písm. b) tr. zák. Ustanovení Šu 2 písm. b) tr. zák. liší se ostatně od případu Šu 2 písm. a) jen tím, že tento předpokládá trvalé, ono střídavé pominutí mysle; i § 2 b) tr. zák. předpokládá tedy duševní poruchu pachatelovu. Pochybnosti o tom, že jest obžalovaná duševně zdráva, však vůbec nevzešly. Jelikož pak, jak dovozeno, obžalovaná doznala jasné vědomí toho, co dělala a k čemu jednání její směřovalo v době činu a v době před činem, a jelikož tomuto doznání neodporují ani žádné jiné výsledky hlavního přelíčení, nepřichází v úvahu ani stav pomatení smyslů dle Šu 2 písm. c) tr. zák. Pro nedostatek předpokladů Šu 319 tr. ř. nebyl soudní dvůr ani povinen, ani oprávněn, dáti porotcům otázku dodatkovou čís. III. Davši otázku tu, porušila prvá stolice předpis Šu 319 tr. ř. Porušení bylo obžalobě na újmu, jelikož porotci k otázce, neprávem jim dané, přisvědčili a tím zjednali základ, který způsobil sprostující výrok. Jelikož veřejný obžalobce otázce se opřel a včas výhradu stížnosti ohlásil, bylo k oprávněné jeho zmatečné stížnosti výrok porotců a zakládající se na něm rozsudek z důvodu čís. 6 Šu 344 tr. ř. zrušiti.

Čís. 1081.

V tom, že při hlavním porotním přelíčení byl pouze přečten posudek znalců o duševním stavu obžalovaného, nelze spatřovati důvodu zmatečnosti dle Šu 344 čís. 4 tr. ř.

Pokud dlužno přezkoumati duševní stav obžalovaného. Není toho třeba, když okolnosti, budící pochybnosti o nezkaleném stavu pachatelovy mysli v době činu, souvisejí s příčinami rázu a původu fyziologického. Není nutno přivzít odborné lékaře psychiatry.

Výrok porotců není nejasný ani sám s sebou v rozporu (§ 344 čís. 9 tr. ř.), odpověděli-li porotci k hlavní otázce jednohlasně kladně, k otázce dodatkové pak 5 hlasy kladně.

(Rozh. ze dne 19. ledna 1923, Kr II 790/22.).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku porotního soudu v Uherském Hradišti ze dne 16. října 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem vraždy dle Šu 134 tr. zák., přestupkem lehkého ublížení na těle dle Šu 411 tr. zák. a přestupkem dle Šu 36 zbrojn. pat. ze dne 24. října 1852, čís. 223 ř. zák.

Důvody:

Státní zastupitelství, podávajíc obžalovací spis, navrhl, aby byl v mezitímním řízení prozkoumán duševní stav obžalovaného, a označilo zároveň jako znalce, jimiž zkoumání provedeno býti mělo, soudní lékaře Dra H-a a Dra K-a. Soudní lékaři vyšetřovali duševní stav obžalovaného a podali o výsledcích svého pozorování posudek, zaznamenaný v protokolu ze dne 7. září 1922. Při porotním přelíčení ohradil se obhájce obžalovaného dle záznamu jednacího protokolu proti čtení posudku a navrhl, aby duševní stav obžalovaného byl prozkoumán odbornými lékaři-psychiatry. Mezitímním usnesením porotní soud návrhu obhájcovu

nevyhověl, načež byl posudek přečten. Zmateční stížnost uplatňuje proto důvody zmatečnosti čís. 4, 5 Šu 344 tr. ř., leč neprávem. Ze spisů není sice zřejmo, že byl obžalovaný nebo jeho obhájce ve smyslu Šu 224 tr. ř. o provedeném šetření za účelem případného nahlédnutí a dalšího navrhování uvědoměn, a že veřejný obžalobce navrhl, aby byl posudek při porotním přeličení přečten; rovněž není ze spisů patrné, že obžalovaný dle Šu 252 čís. 4 tr. ř. projevil se čtením posudku toho souhlas. Podobně dlužno, že ani jiný z ostatních předpokladů, za nichž je dle prvního odstavce Šu 252 tr. ř. (čís. 1, 3) dovoleno čísti při hlavním (vzhledem k ustanovení Šu 315 tr. ř. i při porotním) přeličení dobrozdání znalců, v úvahu nepřichází. Než nehledě k tomu, že žádné z těchto nepopíratelných opomenutí netvoří důvodu zmatečnosti vůbec a nezakládá zejména zmatku dle čís. 4 Šu 344 tr. ř.; jelikož ani zmateční stížnost ne tvrdí, že šlo o vyhledávací nebo vyšetřovací úkon, dle zákona zmatečný, je obojí námitka zmateční stížnosti i jinak neodůvodněna. Nelze především v tom, že byl při porotním přeličení přečten písemný posudek, spatřovati takové porušení předpisu Šu 247 tr. ř., dle jehož prvního odstavce mají arcí, jak zdůrazňuje zmateční stížnost, vedle svědků i znalci býti při přeličení zpravidla slyšeni osobně, které by bylo důvodem zmatečnosti dle čís. 4 Šu 344 tr. ř., jeť nepochybné, že zmatečnost zakládá pouze opomenutí předpisu druhého odstavce Šu 247 tr. ř., dle něhož je svědky a znalce mimo případy tamtéž naznačených výjimek a zákonných překážek vzíti do přísahy. Než dále dlužno uvážiti toto: Dle Šu 134 tr. ř. jest duševní stav obviněného vyšetřovati tehdy, vzejdou-li pochybnosti o tom, zda je obviněný v užívání rozumu, či netrpí-li duševní poruchou, kterou by jeho přičetnost mohla býti vyloučena. V úvahu přicházejí tu samozřejmě nejen pochybnosti o tom, zda není pachatel ve smyslu Šu 2 písm. a) tr. zák. rozumu úplně zbaven, to jest pochybnosti o jeho trvalé duševní poruše, nýbrž i ony, které vzniknouti mohou v příčině otázky, zda nebyl čin spáchán ve střídavém pominutí smyslů dle Šu 2 písm. b) nebo v přechodném pomatení jich ve smyslu Šu 2 písm. c) tr. zák. Než stejně nepochybné je, že zkoumání duševního stavu, t. j. šetření a dobrozdání odborníků-lékařů se vyžaduje pouze pro takové případy, v nichž je na snadě možnost, že posléz zmíněné stavy myslí pachatelovy spočívaly na podkladě pathologickém, že tedy odborného šetření a posudku znalců lékařů dle zákona není zapotřebí tehdy, když okolnosti, odůvodňující pochybnosti o nezkaleném stavu myslí pachatelovy v době činu, souvisejí s příčinami rázu a původu fyziologického. Zkoumání duševního stavu obviněného nečiní dále nutným již pochybnosti, které o sobě vyslovuje obviněný sám, nýbrž musí tu býti takové objektivní okolnosti, jež jsou s to vzbuditi skutečné pochybnosti o jeho duševním zdraví, pokud se týče o jeho přičetnosti v době činu. Okolností takových přípravné řízení v tomto případě na jevo nevyneslo; obžalovaný sám v jeho průběhu arcí tvrdil, že již vůbec neví, dal-li tehdy více ran, a že se nemůže vyjádřiti, proč to neví; neví prý ani, co se s ním tehdy dělo. Později udal, že všechny další rány, které vypálil, dal v úplně rozčilení a že již vůbec nevěděl, zda střílí a co dělá. Než tyto jeho údaje vzhledem ke shora řečenému odůvodňovaly nutnost zkoumání jeho duševního stavu lékaři tím méně, kdyžť ani tyto údaje nenasvědčovaly možnosti, že stav myslí, ličený obviněným, spočíval na podkladě patho-

logickém, nýbrž šlo zřejmě jen o tvrzené hnutí mysli povahy a původu čistě fyziologického; k posouzení jeho pravdivosti nebylo tudíž zapotřebí ani odborných znalostí lékařských ani zkoumání duševního stavu obviněného soudními lékaři. Nebylo proto v přípravném řízení vůbec zákonných předpokladů, za nichž dle Šu 134 tr. ř. dlužno vyšetřiti duševní stav obviněného. Než tento stav věci nedoznal podstatných změn ani za porotního přeličení. Především nezavdalo příčiny ke zkoumání duševního stavu obžalovaného vůbec a k navrženému novému vyšetřování jeho znalci-psychiatry jeho vlastní zodpovídání se. Obžalovaný sice porůznu opět uváděl, že se již nemůže upamatovati, co dále udělal, že neví, jak to všechno mohlo býti a jak Ludmilu Š-ovou střelil, že nevěděl, co činí, k čemuž podotkl, že »v té rozčilenosti není člověk pánem svých myšlének,« zároveň však líčil události před vlastním činem i po něm podrobně, doznal, že měl s Š-ovou umluveno, a že byli odhodláni, že se oba zastřelí, že mu však bylo velmi líto, Ludmilu zastřelit, a že si myslel, že to přece neudělá, a popřel na konec rozhodně úmysl, Ludmilu Š-ovou zastřelit. Svědkové, otec a bratr obžalovaného, jichž výpovědi dovolává se zmateční stížnost, udali, že obžalovaný chodil před vraždou několik dní jako zbavený smyslů, jako bez rozumu, že, když se ho na něco tázali, jim ničeho neodpovídal. Naproti tomu nevyšlo ani za porotního přeličení nic na jevo, co by mohlo míti význam jako objektivní moment, budící pochybnost o duševním zdraví obžalovaného vůbec a o tom, že jeho přičetnost v době činu byla vyloučena příčinami rázu patologického zvlášť. Okolnosti, tvrzené samotným obžalovaným, stejně jako zjevy, podávající se z uvedených svědeckých výpovědí a dále ze svědeckého údaje Metoděje Š-a, dle něhož obžalovaný (před činem) sedě na pohovce »skučel jako pes«, drže si hlavu ve dlaních, nasvědčují zřejmě pouze rozčilení a duševní rozháranosti obžalovaného, což je pochopitelné u člověka, který se chystá připravit o život osobu sobě blízkou, tedy opět jen stavu mysli rázu a původu fyziologického hnutí, vytrysknutí z obyčejného citu lidského, nikoli afektu chorobného. Zmateční stížnost spátruje proto neprávem v uvedených právě skutečnostech nové okolnosti, které dle jejího názoru činily nutným, aby byl duševní stav obžalovaného znovu přezkoumán, a je proto neodůvodněna také, pokud, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti dle č. 5 Šu 344 tr. ř., shledává zkrácení práva obžalovaného na obhajobu v tom, že byl porotním soudem zamítnut návrh jeho obhájce, aby byl jeho duševní stav prozkoumán odbornými lékaři-psychiatry. Usnesení, jímž se tak stalo, je odůvodněno především v ten smysl, že duševní stav obžalovaného byl již zkoumán místními soudními lékaři, kteří mají též rozsáhlou praxi psychiatrickou. Zmateční stížnost proti tomu namítá, že jde o lékaře, kteří nejsou psychiatry, že je však zákonem i rozumem předepsáno i obvyklo, by za znalce o duševním stavu byli, zejména v případě, ve kterém se jedná o zločin vraždy, spáchaný řádným, mladým člověkem na milence, slyšení psychiatři. Námitka je bezpodstatná. Především nepředepisuje zákon, že zkoumání duševního stavu musí se dít odbornými lékaři-psychiatry, naopak je v Šu 134 tr. ř. řeč o lékařích vůbec. Zvýšenou záruku za správnost a spolehlivost šetření i posudku skýtati má zřejmě ustanovení téhož Šu, dle něhož — na rozdíl od Šu 118 tr. ř. — dlužno duševní stav obviněného dáti v ž d y zkoumati d v ě m a lékaři. Při tom se patrně předpokládá,

jednak že soud zvolí lékaře, kteří svými vědomostmi a zkušenostmi zaručují, že úkolu na ně vznesenému dostojí, jednak že ustanovený soudní znalec-lékař ze svědomitosti neuváže se v úkol jemu svěřený, je-li přesvědčen, že vzhledem na své vědomosti a zkušenosti není s to, aby se úkolu toho zhostil spolehlivě. Není proto ani příčiny, aby v tom směru rozeznáváno bylo mezi případy závažnými na jedné straně a méně důležitými na straně druhé. V usnesení poukazuje se dále na výpovědi svědků Metoděje Š-a, Viléma K-a a Josefa P-a, z nichž posléz jmenovaní dva byli arci k výsledku připuštěni teprve při porotním přeličení a kteří potvrdili, že se obžalovaný po spáchané vraždě choval úplně klidně a že nejevil nejmenší známky rozčilení. Zmateční stížnost neuplatňuje žádného z důvodů zmatečnosti, jichž se dovolává číselně, ani kteréhokoli z ostatních důvodů zmatku, uvedených v §u 344 tr. ř., snaží-li se otrásti věrohodností výpovědi jmenovaných svědků, a, činí-li tak dokonce tím způsobem, že nabízí nové důkazy o tom, že obžalovaný byl po činu ve stavu nanejvýš rozrušeném, že si rval vlasy a pod. Ostatně jeví se jakékoli další dokazování v tomto směru s hlediska hořejších úvah bezpředmětným a zbytečným, a dlužno jen ještě podotknouti, že na velké rozčilení obžalovaného, jako na okolnost polehčující, vzal porotní soud dle rozsudku při výměře trestu výslovně zřetel. Také v okolnosti, že porotní soud dal porotcům vedle hlavní otázky, znějící na zločin vraždy dle §u 134 tr. zák. otázku dodatkovou: »Byl vykonán čin v pomatení smyslů, v němž si obžalovaný činu svého vědom nebyl?« spatřuje zmateční stížnost neprávem doklad oprávněnosti návrhu na nové zkoumání duševního stavu obžalovaného a tím i odůvodněnosti námítky zmatku dle čis. 5 § 344 tr. ř. Porotní soud dal porotcům otázku tu zřejmě vzhledem ku zodpovídání se obžalovaného a oněm výsledkům průvodního řízení, v nichž bylo lze spatřovati tvrzení stavu pomatení smyslů, vylučujícího dle §u 2 písm. c) tr. zák. přičitatelnost a tím i trestnost činu, tudíž tvrzení, jímž se považoval soud dle §u 319 tr. ř. za povinna, dáti porotcům příslušnou otázku dodatkovou. Proti položení otázky té nelze ničeho namítati. Dle protokolu o porotním přeličení nevzpírala se tomu ani žádná ze stran a konečně netvrdí ani zmateční stížnost, že tím předpis §u 319 tr. ř. byl porušen. Naopak možno právem říci, že otázka dána byla porotcům v zájmu obžalovaného. Je proto zmateční stížnost v nepravu, pokud již v rámci oněch svých vývodů, jimiž provádí formálně důvod zmatečnosti čis. 5 §u 344 tr. ř., poukazuje na to, že porotcové onu otázku dodatkovou zodpověděli 7 hlasy záporně, 5 hlasy kladně, tedy v takovém poměru hlasů, který by při zodpovězení otázky hlavní byl měl v zápětí rozsudek sprostňující, a pokud zejména, dovclávajíc se důvodu zmatku čis. 9 §u 344 tr. ř., namítá, že je výrok porotců nejasný a sám v sobě v rozporu, jelikož prý porotcové na jedné straně otázku hlavní, v níž je obsaženo slovo »vinen« a tedy zahrnuta i vina subjektivní tudíž i úplné vědomí spáchaného činu trestného a jasně vyslovený úmysl, zodpověděli 12 hlasy kladně, na druhé straně však prý ze shora zmíněné odpovědi jejich k otázce dodatkové je zřejmo, že 5 porotců považovalo obžalovaného za nevinna, a že tedy spočívá v jich odpovědi nejasnost a vnitřní rozpor, když v poměru hlasů 7:5 neodpověděli již na otázku hlavní, jak prý učiniti mohli a také učiniti měli. Postup porotního soudu při dání obou otázek vyhovuje plně předpisům jednak §u 318 tr. ř., dle

něhož hlavní otázka má směřovati k tomu: »Je-li obžalovaný vinen, že spáchal čin, položený za základ obžalobě?«, jednak §u 319 tr. z., dle něhož dlužno mimo jiné v případě, bylo-li tvrzeno, že tu byl stav, který by vylučoval trestnost, dáti otázku, odpovídající tomuto tvrzení, totiž otázku dodatkovou, jaké se dle třetího odstavce §u 323 tr. ř. kladou jen pro případ kladné odpovědi na jinou otázku (v tomto případě na otázku hlavní). Také porotcové zachovali se tudíž jen dle příslušných ustanovení trestního řádu, když, zodpověděvše kladně (12 hlasy) otázku hlavní, přikročili k zodpovědění otázky dodatečné. Není zákonného předpisu, který by je byl nutil zodpovídati v témž poměru hlasů, v němž odpovíděli na otázku dodatkovou, již otázku hlavní, naopak bylo jim volno a odpovídalo opět jen předpisům trestního řádu, najmě §u 323 tr. ř., když svému předsvědčení o tom, zda obžalovaný jednal v pomatení smyslů, v němž si činu svého nebyl vědom, zda byl tu tedy stav, který by trestnost jeho činu vylučoval, propůjčili výrazu teprve v odpovědi na otázku dodatkovou. V tom, že poměr hlasů, v němž se tak stalo, byl by měl při zodpovědění otázky hlavní v zápětí sprostění obžalovaného z obžaloby, nelze tudíž spatřovati ani nejasnost ani vnitřní rozpor výroku porotců, nýbrž v obojí odpovědi prostý důsledek příslušných předpisů zákonných. Není proto zmateční stížnost v právu ani, dovozuje-li, že bylo povinností porotního soudu zahájit o výroku porotců řízení dle §u 331 tr. ř. (řízení moniturní), a postrádá konečně vší podstaty i námitka, uplatňovaná zmateční stížností s hlediska důvodu zmatečnosti čís. 10 §u 344 tr. ř. v ten smysl, že rozhodnutím soudu o otázce, zda spáchal obžalovaný zločin vraždy úmyslně a vědomě, byl porušen zákon. Jeť námitka tato zbudována na výtce, činěné zmateční stížností u provádění důvodu zmatečnosti čís. 9 §u 344 tr. ř. a uplatňována v bezprostřední souvislosti s touto výtkou tak, že, je-li, jak doličeno, neodůvodněna tato výtka, postrádá důsledně všeho oprávnění i námitka důvodu zmatku čís. 10.

Čís. 1082.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Ku založení zločinné kvalifikace dle druhého odstavce §u 11 lich. zák. stačí, že pachatel odpykal hlavní trest, uložený mu předchozím odsouzením pro přečin dle lichevního zákona, třeba nebyl na něm dosud vykonán trest vedlejší.

Zařazení do pracovního oddílu (zákon ze dne 18. března 1921, čís. 129 sb. z. a n.).

Neuznal-li nalézací soud, odsoudiv pachatele pro zločin ve smyslu §u 1 zák. čís. sb. 129/21, spáchaný po nabytí účinnosti tohoto zákona — by pachatel byl zařazen do pracovního oddílu, jest to zmatkem dle §u 281 čís. 11 tr. ř.

(Rozh. ze dne 19. ledna 1923, Kr II 819/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Brně ze dne 7. listopadu 1922, jímž byla